

**25 SIDER
OM
RETTIGHEDER,
COPYDAN
OG DIG**

25 SIDER OM RETTIGHEDER, COPYDAN OG DIG
er udgivet april 2018 af

Danske Dramatikere
Nørre Voldgade 12, 2. th
1358 København K
tlf. + 45 33 45 40 35
www.dramatiker.dk
admin@dramatiker.dk

OPLAG
1200

REDAKTØR
Anders Busk

TEKST
Danske Dramatikere og Kontext Kommunikation

LAYOUT
Anders Busk

ILLUSTRATIONER
Philip Ytournel

FOTOS
Mikkel Dahlgren Faurholt & Copydan/PR

TRYK
Eks-Skolens Trykkeri ApS

Danske
Dramatikere

INDLEDNING

**CHRISTINA BERGHOLDT KNUDSEN
DIREKTØR, DANSKE DRAMATIKERE**

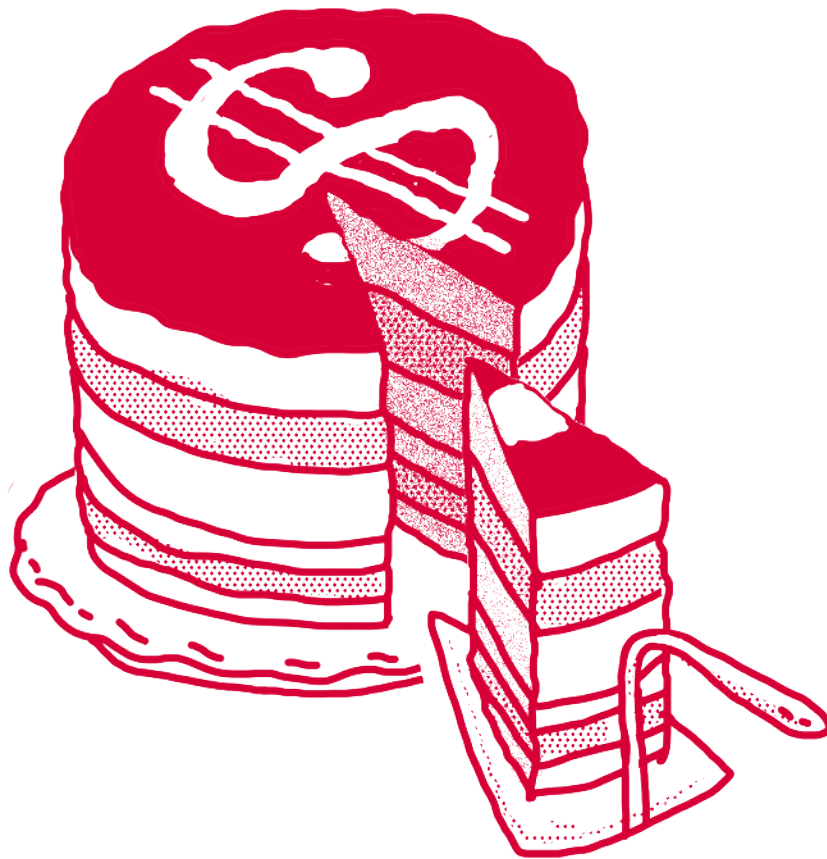
I løbet af de sidste fire årtier har Copydan ændret måden at være manuskriptforfatter på.

Der er blevet skabt et økosystem for dansk film og tv, som vi kalder *den danske model*. Det betyder, at når dine værker vises på tv eller stilles til rådighed af en streamingtjeneste, så får du penge som manuskriptforfatter. Det er penge, som kommer ud over dit oprindelige honorar, men som de fleste manuskriptforfattere regner med på lige fod med andre indkomstkilder. Fundamentet for modellen er, at kunstneren ikke købes ud af produktionen, men bevarer sine rettigheder og derfor modtager penge, når værket bruges. Det er en ordning, der i tidens løb har vist sig som et særdeles godt grundlag for at kunne levere en stor mængde dansk indhold i høj kvalitet.

Ordningen har i en årrække baseret sig på, hvad der bliver vist på de danske kanalers sendeflader.

I de senere år er streamingtjenesterne som bekendt kommet til - udenlandske og danske - og den form for brug af produktioner skal også indpasses i den danske model.

Det betyder, at et nyt kapitel i historien om den danske model er ved at blive skrevet. Her er det endnu engang altafgørende, at kunstneren også bevarer sine rettigheder, for det er den eneste måde, hvorpå vi kan bevare en model, hvor man som kunstner bliver betalt for at andre tjener penge på det indhold, man har været med til at skabe. At få dét igennem er en kompleks forhandling, hvor det er essentielt at vi står sammen både som faggruppe og i det brede samarbejde i Copydan og andre organisationer.

SOM FORFATTER TIL FIKTIONSINDHOLD PÅ FILM ELLER TV ER DET DINE RETTIGHEDER, DER GØR, AT DU OGSÅ FÅR PENGE, NÅR ANDRE TJENER PENGE PÅ DET INDHOLD, DU ER MED TIL AT SKABE

SELVFØLGELIG SKAL DU OGSÅ HAVE NOGLE PENGE

Den danske model stræber efter, at du som forfatter til fiktionsindhold på film eller tv tjener penge, når andre tjener penge på det indhold, du er med til at skabe. Det er en kompleks model, fordi den skal afspejle så præcist som muligt, hvor og i hvilket omfang, indholdet anvendes. Copydan har i årenes løb været i konstant bevægelse for at afspejle slutbrugerens vaner; udviklingen fra monopolets enkelte kanal over kabel-tv til streaming er bare én af de forandringer, systemet har indrettet sig på.

Som manuskriptforfatter tilhører du sidste led i en pengestrøm med mange forskellige indtægtskilder. Det kan du læse mere om på side 9. Men fundamentet for disse pengestrømme er dine *rettigheder* – dvs. i hvilken grad, at du har sikret dig rettigheden til at modtage royalties eller vederlag fra Copydan-foreningerne og andre aktører, når dit værk bliver brugt.

DEN RIGTIGE BALANCE MELLEM HONORAR OG RETTIGHEDER

Som udgangspunkt ejer du selvfølgelig samtlige rettigheder til det manuskript, du har skabt til eksempelvis en spillefilm eller en tv-serie. Men du vil altid blive nødt til at overdrage en del af rettighederne for at manuskriptet kan realiseres, produceres og i sidste ende vises på tv. En film- eller tv-produktion er et varigt medie, som potentielt kan vises igen og igen – det skal der naturligvis tages højde for i en kontrakt. Som dramatikerforbund arbejder vi for at sikre dig

gode og overskuelige aftaler. Aftalerne er gode, når de både sikrer dig et ordentligt honorar og en kompensation for i hvilke grad dine rettigheder udnyttes.

Forholdet mellem honoraret og rettighederne vil som regel bevæge sig lidt som et pendul: Hvis du vil have en lidt højere løn, vil du typisk også skulle afgive flere rettigheder. Omvendt kan du måske acceptere en lavere løn, hvis du i stedet sikres en større rettighedsbetaling.

RETTIGHEDER ER CENTRALT I DANMARK

Copydan-vederlag er ikke penge, der kommer oveni dit oprindelige honorar. Copydan-vederlag er en med årene integreret del af det indkomstniveau, der gør det muligt at virke som manuskriptforfatter i Danmark. Faktisk gælder det hele det økosystem, som dansk film og tv produceres i. Fra producent over manuskriptforfatter til instruktør og skuespillere. I modsætning til eksempelvis vores kolleger i England og USA, så accepterer man i Danmark ofte et lidt lavere honorar mod til gengæld at bevare en række rettigheder som betyder, at der på sigt indtjenes et vederlag i tillæg til honoraret. Rettigheder er med andre ord i lige så høj grad en vare som selve værket. Derfor udspiller forhandlingen omkring en produktion sig som regel omkring rettighederne, fordi alle parter vil kæmpe for at bevare mest muligt af deres andel. At være medlem

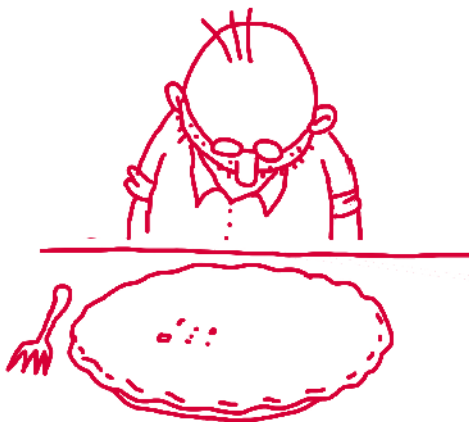
af Danske Dramatikere betyder, at man kæmper den kamp sammen med andre fagfæller og bakket op af vores juridiske kontor.

UDENLANDSKE AKTØRER UDFORDRER RETTIGHEDSMODELLEN

Denne praksis er som sagt ikke universel. Nye, udenlandske aktører betjener sig af helt andre forhandlingsmekanismer og tilgange til kontrakter. Ofte er der en tendens til at forhandle i retning af en egentlig 'buyout', hvor de kreative kræfter sælger deres rettigheder for et engangsbeløb. At det på den måde kan være næsten umuligt at sikre, at rettighedshavere som manuskriptforfatteren bliver behørigt kompenseret, er en stor udfordring. Den søger vi at løse i regi af Create Denmark, der blev stiftet i 2016 af os i Danske Dramatikere sammen med Dansk Artist Forbund, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Danske Filminstruktører, Film og tv-arbejderforeningen, Danske Scenografer og Danske Sceneinstruktører. Målet er at etablere nogle helt nye betalingsprincipper og -modeller, som skal sikre dig som manuskriptforfatter bedre rettigheder og en rimelig betaling i et nyt mediebillede. Create Danmarks primære opgave er at indgå aftaler om on demand-udnyttelse af danske dramaserier og andre audiovisuelle produktioner på vegne af de mange tusinde kunstnere, der

repræsenteres af de nævnte organisationer. Hele hovedtanken med Create Denmark er at virke gennem et bredt samarbejde og værne om rammerne for dansk kultur og kunstnerisk kreativitet i en verden, hvor netop streamingtjenester ændrer vores forbrugsvaner og den måde, hvorpå vi konsumerer film, serier og tv. Den betaling, som Create Denmark modtager via kollektive aftaler, sendes via medlemsorganisationerne videre til rettighedshaverne.

Create Denmark har været og forbliver et stort indsatsområde for Danske Dramatikere i de kommende år, blandt andet i forbindelse med forhandlinger om en rettighedsaftale, der skal dække udnyttelsesrettighederne til især streaming og den kommercielle tv-udnyttelse.

”

Det er et privilegium at få lov til at bruge sit liv til at skrive, og et endnu større privilegium at blive betalt for det. Copydan-vederlagspenge er uundværlige i forhold til at bevare tid til og mulighed for at udvikle nye ideer, og jeg vil klart og tydeligt opfordre alle forfattere, der arbejder på film og tv om at være overordentligt grundige med at bevare deres rettigheder i de projekter, de laver.

ANDERS AUGUST

(f. 1978) Uddannet fra Den Danske Filmskoles Manuskriptuddannelse. Har skrevet syv spillefilm, bl.a. Applaus, SuperClásico og Dirch. Har derudover skrevet omkring 30 afsnit tv, bl.a. Arvingerne og Bedrag (begge DR). I 2018/2019 har han skrevet filmatiseringen af Lykke-Per, der kommer som spillefilm og mini-serie på TV2. Har i de senere år fortrinsvis arbejdet på amerikanske projekter.

FOTO MIRIAM DALSGAARD

”

Jeg arbejdede engang på en tv-serie, hvor vi var fem manuskriptforfattere. Som den eneste havde jeg med hjælp fra Danske Dramatikere bevaret mine rettigheder i mine kontrakter. De andre var månedslønnede og vildt glade for det på daværende tidspunkt. De vidste selvfølgelig heller ikke, at tv-serien ville blive genudsendt igen og igen i løbet af de næste ti år. Så de fik ikke en krone efterfølgende. Det gjorde jeg til gengæld. Og jeg er ret sikker på, at de fortryder, at de ikke holdt bare en lille smule fast i deres rettigheder.

METTE HEENO

(f. 1976) Uddannet fra Den Danske Filmskoles Manuskriptuddannelse. Har skrevet et større antal spillefilm, bl.a. Terkel i knibe, All Inclusive, Supervoksen, Talentyven og Happy Ending (premiere 2018). Hovedforfatter på tv-serierne Lærkevej og Bedre skilt end aldrig og episodeforfatter på Rita og Langt fra Las Vegas.

FOTO MIKKEL DAHLGREN FAURHOLT

RETTIGHEDER ER IKKE BARE EN PARENTES

Rettigheder er ikke en parentes i en kontrakt. De er rygraden i det, vi som forbund arbejder for og rådgiver omkring. Du har lavet arbejdet, og vi arbejder for at sikre, at du får betaling for det. Betalingen kommer ad hoc – i mindre portioner år efter år – hver gang dine værker bliver brugt. Det er alt sammen en del af din løn og afgørende for, at du kan leve af at være manuskriptforfatter.

Det er mange forskellige pengestrømme, som tilsammen udgør det økonomiske fundament for de fleste af vores medlemmer.

HONORARET er den løn, som du modtager for at udvikle en ide eller skrive et konkret manuskript.

RETTIGHEDERNE er dem, der arbejder for dig og sikrer dig yderligere betaling i takt med, at dit værk bliver brugt.

Forholdet mellem honoraret og rettighederne er som oftest proportionelt. Hvis du vil have et lidt

højere førstegangshonorar, vil du typisk også skulle afgive flere rettigheder. Omvendt kan du måske acceptere et lavere honorar, hvis du i stedet bevarer en større andel rettigheder til eksempelvis royalties.

Rettighederne kan grundlæggende opdeles i to overordnede områder:

1: RETTIGHEDER TIL ROYALTIES

Disse rettigheder er en del af din hovedaftale og sikrer dig rettigheden til eksempelvis at modtage en del af overskuddet, hvis dit værk bliver solgt til udlandet eller der skal laves en sequel.

2: RETTIGHEDEN TIL VEDERLAG

Denne rettighed sikrer dig økonomisk kompensation for den sekundære brug af dit værk. Inden for tv- og filmområdet vil det fx sige, at du er sikret et såkaldt retransmissionsvederlag, hver gang en af dine tv-serier eller film bliver vist på tv eller stillet til rådighed digitalt i et tv-arkiv.

HONORAR

UDNYTTelsesRETTIGHEDER
(FX INDSPILNINGSRETTIGHEDER
& ON DEMAND
I BEGRÆNSET PERIODE)

RETTIGHEDER TIL ROYALTIES

ON-DEMAND-
GENUDSENDELSE

UDGIVELSE PÅ DVD
ELLER ON-DEMAND

SALG TIL
UDLANDET

SALG TIL
REMAKE

SEQUEL/PREQUEL-
RETTIGHEDER

RETRANSMISSIONS
VEDERLAG
(COPYDAN
VERDENS-TV)

UDVIDET CATCH-UP
(TV2 PLAY, VERDENS TV
OG ANDRE)

BRUG I
UNDERVISNING
(COPYDAN AVU)

ARKIV OG
DIGITALE
TJENESTER
(COPYDAN ARKIV)

STACKING
(COPYDAN ARKIV &
VERDENS TV)

START FORFRA
(COPYDAN
VERDENS TV)

RETTIGHEDER TIL VEDERLAG

”

Det er en rigtig god ting, at vi manuskriptforfattere modtager penge fra Copydan. Det er rigtig vigtigt, at vi holder fast i vores rettigheder og at vi holder fast i dem i fællesskab. Copydan-penge bliver meget hurtigt en stor del af ens økonomi som manuskriptforfatter, og jeg tror, at mange måtte lave noget andet i fritiden, hvis de ikke fik deres Copydan-penge. Så dem er vi meget glade for og skal holde fast i.

SØREN FRELLESEN

(f. 1970) Manuskriptforfatter og instruktør. Hovedforfatter sammen med Jesper Malmose på tv-serien Mercur (2017), manuskriptforfatter på en lang række tv-serier, heriblandt Ludvig & Julemanden (2011 og manuskriptforfatter på et større antal film til børn og unge, heriblandt Anja og Viktor-filmene, Tempelriddernes skat III og Skammerens Datter II: Slangens Gave (2018).

FOTO MIKKEL DAHLGREN FAURHOLT

”

At arbejde som fast forfatter på lange serier er vidunderligt og ekstremt givende – men også drænende. En maraton. Copydan-pengene giver mig plads til at restituere kreativt. Det er penge, der ikke er indregnet i mit daglige budget – som derfor giver mig mulighed for at slippe tøjlerne et øjeblik og samle energi, ro og vision, før jeg kaster mig over næste job. Og dermed sikrer, at også det næste lange projekt jeg kaster mig over, er et hjertebarn... og ikke bare dét første, der kan betale regningerne.

JEPPE GJERVIG GRAM

(f. 1976) Uddannet fra Den Danske Filmskoles Manuskriptuddannelse 2007. Efter skolen hyret som episodeforfatter på DR-serien Sommer. Udviklede derefter Borgen sammen med hovedforfatter Adam Price og medforfatter Tobias Lindholm og skrev 14 af seriens 30 afsnit. Er aktuelt hovedforfatter på Bedrag, hvor tredje sæson nu er i produktion.

FOTO PETRA KLEIS

SEKS TING OM KONTRAKTER

1: LAD DIG IKKE FRISTE

Hold fast i dine rettigheder. Også selvom det kan virke fristende med et stort beløb her og nu. I Danske Dramatikeres historie er der flere eksempler på folkekære tv-serier, der bliver så populære, at de bliver vist igen og igen – år efter år – men hvor de medvirkende ikke får et vederlag, fordi de helt har afgivet deres rettigheder til fordel for en pose penge. Det kan handle om rigtig mange penge, man giver afkald på, når man giver afkald på sine rettighederne.

2: VENT MED AT BINDE DIG

Sidder du til et møde, så kan det være en god ide at vente med at skrive under eller acceptere et honorar, før du har talt med forbundet. Nogle medlemmer kan være bange for, at det virker lige lovligt aggressivt. Men det er kutyme. Og heldigvis eksisterer der et rigtig godt forhandlingsmiljø mellem os og de forskellige aktører i produktionsmiljøet såvel som en række gode principper, standarder og best practise, vi kan læne os op ad.

3: KORT ER IKKE NØDVENDIGVIS GODT

Det virker måske dejligt ukompliceret at modtage en en-sides kontrakt. Men virkeligheden er, at det tit kræver noget plads at sikre, at de rigtige vilkår og rettigheder er til stede.

4: HAV ALTID COPYDAN-FORBEHOLDET MED

Ny teknologi er i gang med at ændre både brugernes adfærd og tv-branchen i disse år. Det går stærkt, og det kan være svært at sige, hvilke nye platforme og digitale udnyttelsesmuligheder fremtiden bringer. Derfor er det helt essentielt at sikre, at Copydan-forbeholdet er indskrevet i kontrakten, så du også er berettiget til vederlag i en ny, digitaliseret tv-branchen.

5: HUSK OGSÅ IDE-UDVIKLINGSAFTALEN

Vi ser en vækst i antallet af idéudviklingsaftaler – bl.a. fordi streamingtjenesterne gerne vil vide mere om varen, inden de køber. Vi kan hjælpe dig med at sikre, at du fx ikke kan smides af projektet, men at idéen følger dig. Eller at du stadig har rettigheden til et projekt, der bliver lagt ned. Det er også vigtigt i denne fase at sikre, at du ikke får afgivet nogle rettigheder, som får betydning for selve hovedaftalen senere hen.

6: HUSK OGSÅ TEATER-KONTRAKTEN

Vi ser også, at teaterproduktioner kan få nogle helt andre livsforløb end tidligere - fx hvis en forestilling optages og vises på en tv-kanal. Derfor er det vigtigt også at sende jeres teaterkontrakter ind, så vi kan sikre, at Copydan-forbeholdet også er med her.

**ER DU MANUSKRIFTFORFATTER
OG BLIVER DINE PRODUKTIONER
VIST I TV? SÅ BØR DU KENDE:**

**RETTIGHEDS-
HAVER.DK**

I 2017 kunne Danske Dramatikere lancere en portal for alle dem, der har manuskriptrettigheder til produktioner vist på de danske kanaler, ikke blot medlemmer af forbundet. På portalen rettighedshaver.dk samler vi de oplysninger, der danner grundlag for individuelle udbetalinger af rettighedsvederlag fra Copydan-foreningerne. Som rettighedshaver skal du godkende eller afvise oplysningerne, inden dit vederlag udbetales. Samtidig kan du nemt få et overblik over, hvor stort et vederlag du er berettiget til, og i hvor høj grad dine værker bliver brugt i tv-pakkerne eller på DR's digitale platforme.

Et par gange årligt vil du modtage en mail om, at det nu er tid til at besøge selvbetjeningssystemet og godkende de rettighedsfordelinger, vi har anført for et afsnit eller en produktion. Derefter skal du godkende de tv-udsendelser, vi har registreret under dit navn. Herefter vil du kunne se nøjagtigt, hvad du har fået i vederlag fra de forskellige Copydan-foreninger.

Copydan-udbetalingerne er ikke et lotteri. Vederlaget

afspejler den konkrete brug, der har været af dine værker. Både i forhold til retransmission, i forhold til digitale tjenester og i forhold til brug i undervisningen.

Udregningen er baseret på et komplekst datasæt af dels krediteringslister fra Registration Denmark, der står for at journalføre alle udsendelser og film på en lang række tv-kanaler, dels Danske Dramatikers egne registreringer. Dataene sammenholder vi med en lang række parametre såsom hvor lang tid udsendelsen varer, om der er tale om en genudsendelse eller førstegangsvisning, hvilken rettighedsfordeling, der er aftalt mellem dig og eventuelle medforfattere og i streamningsammenhænge antal klik med videre.

Når vi udbetaler vederlag, går pengene ind på din NemKonto. Hvis du har tilføjelser eller er i tvivl om noget, skal du kontakte Danske Dramatikere på info@dramatiker.dk

På udbetalingen kan du altid se, hvilken Copydan-forening vederlaget stammer fra. Danske Dramatikere udbetaler bl.a. Copydan Verdens TV, Copydan AVU-medier og Copydan Arkiv. For Copydan-foreningerne Visda og Copydan Tekst & Nodes vedkommende modtager du vederlag direkte fra foreningerne selv.

”

For mig er Copydan-penge en form for kunstnerisk frihed. Når man kommer ud af et af de der vanvittigt hårde og lange produktionsforløb med en tv-serie, er man helt fuldstændigt udmattet. Så skal man lige bruge lidt tid på at finde sine fødder. Og der er flowet med Copydan-penge fra ens tidligere produktioner og det efterliv, de har, med til at kunne give noget tiltrængt luft. Også til at udvikle nye idéer så man ikke nødvendigvis behøver have en producent, der står og kræver noget på sidelinjen. Så man kan tage det i sit eget tempo. At det kan lade sig gøre, skyldes jo nogle rettigheder, vi som dramatikere har kæmpet for. Og som jeg synes er ekstremt centrale at holde fast i for at kunne arbejde.

MAYA ILSØE

(f. 1975) Uddannet fra Den Danske Filmskole i 2003. Hovedforfatter på DR's julekalendere Absalons Hemmelighed (2006) og Pagten (2009) samt dramaserien Arvingerne.

FOTO MIKKEL DAHLGREN FAURHOLT

”

Når jeg har skrevet noget, ejer jeg det. Det er mit værk. Andre betaler mig for udnyttelsen af værket, men i sidste ende er det skrevne ord mit. Jeg vil gerne bevare ejerskabet over mine ord, så de ikke pludselig er ejet af andre. Jeg kan give andre brugsret til ordene, men de er stadig mine. Også i økonomisk forstand. Når der kommer rettighedspenge fra Copydan, er det derfor naturligt at de tilfalder mig.

Når jeg overdrager en del af mine rettigheder til andre, er det som om, at de overtager et stykke af mig, som jeg aldrig kan få igen. Noget som honoraret for udnyttelsen aldrig kan leve op til, absolut heller ikke økonomisk. Derfor vil jeg som manuskriptforfatter gerne bevare så mange rettigheder som muligt, hvilket kun kan lade sig gøre, når vi står sammen som faggruppe.

Når jeg giver slip på de rettigheder, overlader jeg i sidste ende mig selv til andres varetægt og gør mit ord til deres. Det vil jeg helst ikke.

JANNIK TAI MOSHOLT

Født 1978. Uddannet fra manuskriptlinjen på Den Danske Filmskole i 2005 og har siden arbejdet med både tv og spillefilm, bla som episodeforfatter på tv-serierne Borgen og Bredag. Hovedforfatter på Netflix-serien The Rain (premiere 2018).

FOTO MIKKEL DAHLGREN FAURHOLT

**HISTORIEN OM
HVORDAN
RETTIGHEDER BLEV
*PENGE VÆRD***

Navnet Copydan og ordet 'vederlag' er blevet synonyme for mange rettighedshavere. Danske Dramatikere var med til at stifte Copydan for mere end 40 år siden og sidder stadig ved bordenden, når vigtige beslutninger skal træffes.

Copydan betyder penge på kontoen. De vederlag som kommer fra Copydan-foreningerne er et vigtigt supplement til lønnen og har en afgørende betydning for, at det kan hænge økonomisk sammen at arbejde som manuskriptforfatter.

Du har ret til vederlag fra Copydan, fordi den rettighed er indskrevet i din kontrakt via det såkaldte Copydan-forbehold. På tv- og filmområdet omtales vederlaget som *retransmissionsvederlag* - det, der engang blev kaldt 'kabelvederlaget'. Det er beskrevet i den danske retransmissionsordning, som har været en del af den danske ophavsretslov i mere end 30 år. Det betyder kort sagt, at når en tv-distributør tjener penge på at distribuere tv-indhold til sine kunder, så skal distributøren også kompensere rettighedshaverne bag tv-indholdet.

Retransmissionsordningen betyder altså, at du har krav på at modtage en kompensation, når dit manuskript til en tv-serie eller film bliver brugt af andre aktører som en del af deres virke. Altså når tv-distributørerne sender dit tv-indhold ud til deres kunder, når læreren i 9.b bruger dine film eller

tv-serier som en del af undervisningen eller når DR stiller dine værker digitalt til rådighed for danskerne i deres tv-arkiv.

Både tv-distributørerne, undervisningsinstitutionerne og DR har indgået aftaler, som sikrer, at de har rettigheden til denne sekundære brug af dit værk mod rimelig kompensation til dig. Det er imidlertid ikke Danske Dramatikere, der direkte har indgået disse aftaler - det har vi overladt til Copydan-foreningerne.

VHS TIL SØMÆND

Som forbund har vi givet Copydan-foreningerne mandat til at håndtere og administrere al den sekundære brug, som finder sted uden for den aftale, som vi sammen har forhandlet på plads i forhold til honorar og royalty.

Det giver god mening at samle rettighederne til den sekundære brug ét centralt sted hos forvaltningsorganisationer som Copydan-foreningerne, der kan sikre os brede og gode aftaler med brugerne såvel som et rimeligt niveau af økonomisk kompensation. Som forfattere står vi simpelthen stærkere, når vi kombinerer vores rettigheder med vores kollegers og de øvrige rettighedshaveres. Det har de seneste 40 år med Copydan vist os.

Copydan blev stiftet i 1977 ud fra en erkendelse af, at de kreative professioner – dramatikere, skuespil-

lere, instruktører med videre - blev nødt til forene deres kamp for rettigheder. Konkret var anledningen, at skibsreder A.P. Møller ønskede at sende kopier af tv-programmer på VHS-bånd ud til sømændene på havet. Det ville imidlertid kræve en individuel aftale med hver enkelt rettighedshaver og blive alt for kompliceret såvel for skibsrederen og for de tusindvis af rettighedshavere, det ville involvere. Derfor gik dramatikere sammen med forfattere, skuespillere, kamerafolk og andre om at skabe en model, der gjorde det lettere for alle parter at bruge og administrere rettighederne.

SEKS SELVSTÆNDIGE FORENINGER

Siden 70'erne er VHS-båndene blevet erstattet af dvd'er, som igen er erstattet af mere og mere avancerede digitale kopieringsmuligheder. Udviklingen af ny teknologi gør det hele tiden lettere at bruge, kopiere og distribuere ophavsretsligt beskyttet materiale. Således har udgangspunktet for Copydan ikke ændret sig: Der er stadig brug for en organisation, som kan samle op på den sekundære brug uafhængigt af, hvilken platform kopieringen foregår på. Men fordi rettighedsområdet i dag er blevet så komplekst med mange forskellige indsatsområder, er det med tiden blevet nødvendigt at stifte nye Copydan-foreninger, som hver især fokuserer på henholdsvis billeder, tekster eller andre aspekter

indenfor audiovisuelt materiale. Således er der i dag ikke længere blot tale om én fælles Copydan-forening, men i stedet om seks selvstændige organisationer med egen bestyrelse og egne vedtægter.

COPYDAN VERDENS TV

Foreningen håndterer rettigheder i forbindelse med distribution af danske og udenlandske tv- og radiokanaler.

COPYDAN AVU-MEDIER

Foreningen håndterer brugen af tv-udsendelser og film i undervisningen og formidling på museer og biblioteker.

COPYDAN KULTURPLUS

Foreningen håndterer vederlag i forbindelse med brugen af blanke kopimedier.

COPYDAN ARKIV

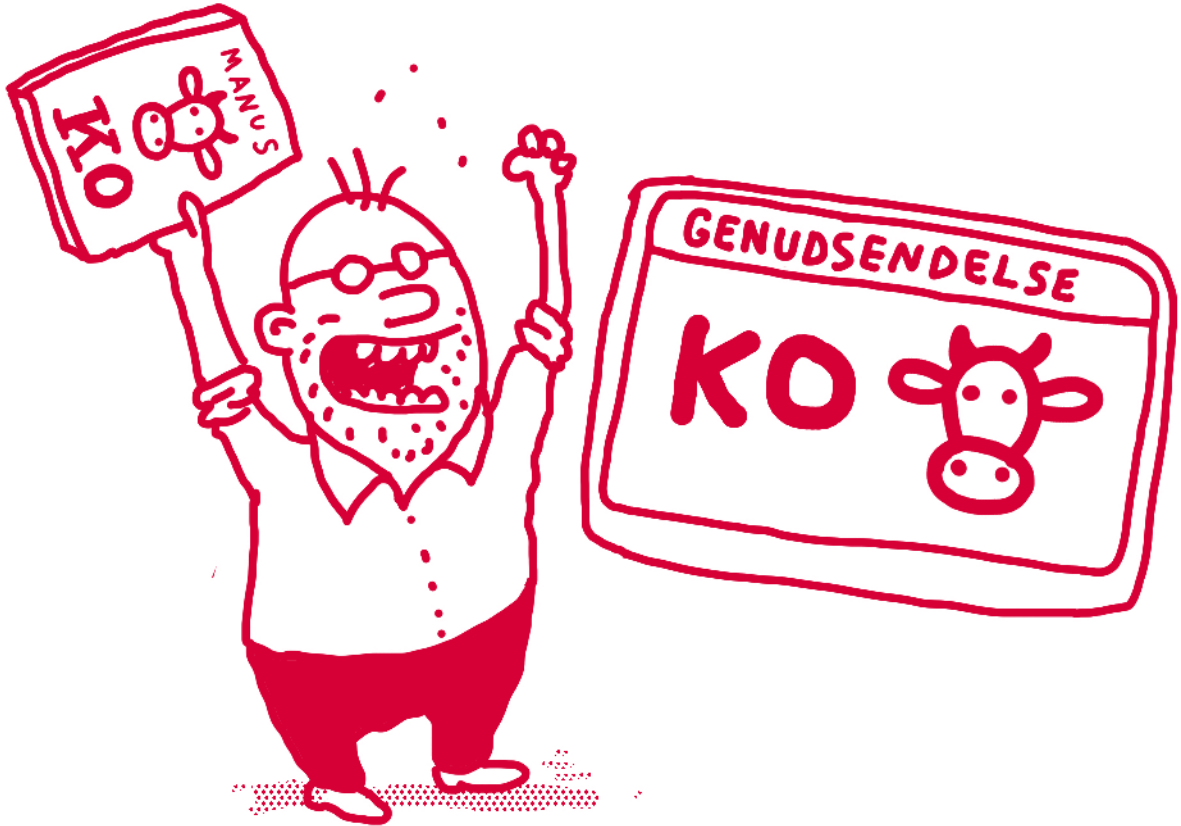
Foreningen håndterer rettighederne i forbindelse med genanvendelse af tv-udsendelser på DR's platforme.

COPYDAN TEKST & NODE

Foreningen håndterer kopiering af tekster og noder i undervisningen, det offentlige og i virksomheder.

VISDA

Foreningen håndterer brugen af billeder, billedlicenser og følgeret.

RETTIGHEDSHAVERNE STYRER

Copydan-foreningerne er ikke bare stiftet, men også styret af rettighedshaverne via deres deltagelse i bestyrelsesarbejdet. Derfor har faglige organisationer og brancheforeninger – heriblandt Danske Dramatikere - stor indflydelse på foreningernes virke. Copydan-foreningernes arbejde og aftaler er helt essentielle for forbundets medlemmer. Via vores bestyrelsesposter er vi med til at sikre, at vores mandat til Copydan-foreningerne håndteres bedst muligt og på en måde, som kommer jer medlemmer til gavn. Øvrige bestyrelsesposter indtages bl.a. af aktører fra Producentforeningen, Dansk Skuespillerforbund og Danske Filminstruktører.

NON-PROFIT

Copydan-foreningerne er alle non-profit-organisationer, hvilket betyder, at alle midlerne – ud over et administrationsgebyr – bliver sendt videre til alle medlemsorganisationer og rettighedshaverne.

DANMARK SOM FOREGANGSLAND

Aftalerne omkring brugen af tv- og filmindhold bliver lavet med afsæt i *aftalelicens*. Det er en aftaletype, som alle Copydan-foreningerne er blevet godkendt til at bruge af Kulturministeriet.

Konkret betyder licensen fx, at en forening som Copydan Verdens TV kan indgå aftaler med en distributør som YouSee, som får betydning for alle manuskriptforfattere og øvrige rettighedshavere – både dem, der er repræsenteret i forbundet og dem, der står udenfor. Denne *one-stop-shop*-model gør det enkelt at indgå en aftale om brug af andres indhold.

Aftalelicensen var fx afgørende for, at Copydan Verdens TV og YouSee tilbage i 2009 kunne indgå én samlet aftale, som gav YouSee mulighed for – som den første tv-distributør i verden – at tilbyde deres kunder den digitale tjeneste 'StartForfra'. Tjenesten gør det muligt at starte et program forfra, selvom man får tændt for tv'et midt i programmet. For YouSee var det starten på en lang perlerække af nye digitale tjenester, som med afsæt i nye

aftaler med rettighedshaverne, har gjort tv-seningen langt mere fleksibel. Naturligvis mod en økonomisk kompensation til rettighedshaverne som betaling for brugen.

TV-distributører, institutioner, private virksomheder mv. indgår aftale om brug med Copydan Verdens TV og betaler vederlag til Copydan. Copydan indgår aftalerne på mandat fra medlemsorganisationerne og sender det vederlag, der opkræves, videre til medlemsorganisationerne.

Medlemsorganisationerne har deres mandat direkte fra rettighedshaverne og udbetaler vederlag til rettighedshaverne ud fra nogle fordelingsnøgler.

Og endelig er der rettighedshaverne, som afgiver mandat til medlemsorganisationerne - fx Danske Dramatikere - til at forhandle aftaler på plads, som sidenhen gør det muligt at udbetale vederlag direkte til den enkelte rettighedshaver.

”

Kunstnere og kulturproducenter har i Danmark siden 1985 opbygget et tæt og stærkt samarbejde på en række centrale rettighedsområder. Samarbejdet har indebåret, at rettighedshaverne i fællesskab i regi af Copydan Verdens TV har skabt et væsentligt økonomisk bidrag til det kulturelle kredsløb. Pengene medvirker til, at den enkelte rettighedshaver får en rimelig betaling for sit arbejde og sine investeringer, så der også er økonomi til at udvikle nyt dansk indhold. Det er en forudsætning for pengene, at der forbeholdes relevante rettigheder, og her laver organisationer som Danske Dramatikere et helt afgørende arbejde, hvor det bedste råd til dramatikere er: husk at bevare jeres rettigheder, det er fundamentet for at sikre en rimelig betaling - også i fremtiden.

JACOB GRAFF HEDEBRINK
ADM. DIREKTØR, COPYDAN VERDENS TV

FARVEL TIL FLOW?

Hvor stort et vederlag du modtager fra Copydan afhænger selvfølgelig af, hvor meget dine værker bliver brugt. Det store spørgsmål er derfor, hvad der kommer til at ske med retransmissionsvederlaget, når flow-tv og den almindelige, analoge tv-kigning i større eller mindre omfang afløses af streaming-tjenesternes helt anderledes måde at tilgængeliggøre materiale på.

Retransmissionsvederlaget var oprindeligt kun bundet op på flow-tv, men med tiden er ordningen også blevet revideret og tilpasset så også nye digitale tjenester er inkluderet.

Copydan-foreningerne arbejder sammen med tv-distributørerne om at udvikle stærke tv-produkter med digitale tjenester, som gør det muligt eksempelvis at se sine yndlingsprogrammer som catch-up, at spole i programmerne eller at tage

tv-pakken med i sommerhuset eller til udlandet.

Copydan arbejder konstant på at flytte retransmissionsordningen med, når brugen af tv gradvist flyttes fra traditionelt flow til digitale tjenester.

Udfordringen er, at vi ikke kan forestille os medieforbruget om 10 år, ligesom vi ikke kunne forestille os dagens nye brugsscenarier for et årti siden.

Derfor er arbejdet kontinuerligt, og det er en central opgave for os i Danske Dramatikere gennem vores arbejde hos Copydan-foreningerne at sikre, at du også får betaling for de nye anvendelsesformer, som dukker op.

HVAD SKAL JEG VIDE OM COPYDAN? SKAL DER STÅ NOGET OM COPYDAN I MINE KONTRAKTER? HVAD SKAL JEG VÆRE SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ FOR AT MODTAGE PENGE FRA COPYDAN? HVAD ER DEN DANSKE MODEL? HVEM HOLDER ØJE MED, HVOR MINE VÆRKER BLIVER VIST? FÅR JEG OGSÅ PENGE FRA COPYDAN I FREMTIDEN?

I DENNE FOLDER FÅR DU SVAR PÅ NOGLE AF DE SPØRGSMÅL, VI I DANSKE DRAMATIKERE OFTEST MODTAGER OM COPYDAN.